

dicit. Sed omne peccatum mortale æqualiter nocet, eo quod quodlibet peccatum mortale privat omnes virtutes. Omnia ergo peccata, mortalia saltem, sunt æqualia.

6. Præterea. Æqualitas est in omnibus virtutibus propter caritatem, quæ est mater earum, sicut dicitur Apoca. penult. quod latera civitatis sunt æqualia. Sed similiter omnium peccatorum mater est cupiditas, ut in littera dicitur. Ergo omnia peccata sunt paria.

Sed contra. Peccatum nihil aliud est quam quædam obliquatio à rectitudine virtutis. Sed contingit lineam unam magis esse curvam quam aliam, ut ex IV. Phisic. text. LXXXIV. potest accipi. Ergo contingit unum peccatum esse majus alio.

Præterea. Sicut falsitas est recessus ab æqualitate veritatis, ita & peccatum est recessus ab æqualitate virtutis. Sed contingit esse falsitatem magis & minus, sicut dicit Philosophus in IV. Metaph. text. XVIII. quod error æstimantis tria esse quinque non est tantus sicut error æstimantis tria esse mille. Ergo & peccatum contingit esse gravius alio peccato.

SOLUTIO.

Respondeo dicendum, quod Stoicorum opinio fuit (quod Tullius imitatur, ut in Libro de paradoxis patet) omnia peccata paria esse: cujus positionis ratio fuit, quia æstimaverunt bonitatem virtutis esse in quodam indivisibili, ex eo quod virtus non est nisi ex debita proportione omnium circumstantiarum ad actum, quod non contingit nisi uno modo: & ideo virtus comparatur his quorum ratio in indivisibili est, idest quæ tantum uno modo contingit, sicut comparatur æqualitati, rectitudini, & centro circuli. Unde putaverunt quod nihil de bonitate remaneat, quantumcumque ab hoc indivisibili discedatur: & quia per quodlibet peccatum ab hoc indivisibili disceditur, ideo putaverunt sequi, quod omnia peccata essent paria. Sed hæc positio ex quatuor falsis videtur sequi. Primo quia secundum opinionem Socratis, quæ tangit VI. Ethic. (cap. ultim.) ponebant virtutem, & scientiam idem esse: & ideo cum eadem sic scientia rectificandi se in omnibus humanis actibus, ex omnibus virtutibus unam conflagant; quam sapientiam dicebant: & ideo non erat disparitas vitiorum ex oppositione ad diversas virtutes. Hoc autem falsum est, ut ibidem Philosophus ostendit: quia virtus præter scientiam est habitus inclinans ad id quod est rationi conveniens. Secundo quia ratio virtutis non est omnino in indivisibili: quia, ut in II. Ethic. (cap. IX. Græc-lat.) dicitur, non oportet semper medium attingere ad hoc quod sit opus virtutis, sed sufficit circa medium esse; sed verum est quod perfectio virtutis in indivisibili consistit. Tertio quia etsi ratio virtutis omnino consisteret in indivisibili, non tamen ratio bonitatis in indivisibili consistit, sicut nec ratio perfecti: eo quod contingit perfectionem perfectioni superaddi, quarum unaquæque rationem bonitatis causat, & ideo minor est bonitas, si duæ perfectiones subtrahantur quam si una tantum: & secundum hoc si non esset virtus, nisi quando actus esset perfectus secundum omnes circumstantias omnino ad medium concurrentes, tamen unaquæque circumstantia suam bonitatem haberet: & ideo peior actus esset in quo corrumperentur duæ circumstantiæ quam in quo corrumperetur tantum una. Quarto quia etsi ratio bonitatis in indivisibili sit, & negatio secundum magis & minus non dicatur in se; tamen quantum ad causam

suam intenditur, & remittitur; sicut dicitur magis cæcus cui ex toto erutus est oculus, quam qui ex aliquo humore ad pupillam concurrente visum amittit; quamvis uterque cæcus sit: & per hunc modum etiam inæqualitas dicitur secundum magis & minus: quia distantia ab æqualitate, quæ æqualitatem tollit, potest esse major, vel minor: & per hunc etiam modum, secundum majorem, vel minorem distantiam à bonitate, posset actus dici magis, vel minus malus. Et ideo simpliciter concedendum est, unum peccatum alio gravius esse. Hoc autem contingit duobus modis. Uno modo ex parte ipsius peccati in se, alio modo ex parte peccantis. Ex parte peccati in se, accidit major, vel minor gravitas peccati ex illa causa ex qua quis actus secundum se dicitur. Hoc autem est secundum quod actus discordat à rectitudine rationis. Unicuique enim naturæ indita est naturalis quædam inclinatio in suum finem; & ideo in ratione est quædam naturalis rectitudo, per quam in finem inclinatur: & ideo illud quod abducit à fine illo, est discordans à ratione: & quia lex naturalis est secundum quam ratio recta est, ideo Augustinus dicit (contra Faustum Manich. Lib. XXII. cap. XXVII.) quod peccatum dicitur, in quantum discordat à lege æterna, cujus expressio est ipsa lex naturalis. Quanto ergo aliquis actus magis abducit à fine humanæ vitæ, tanto in se gravius peccatum est; sive hoc contingat ex materia circa quam peccatur, sive ex corruptione plurium, vel paucarum circumstantiarum. Ex parte autem peccantis etiam peccatum est gravius quantum ad duo; vel propter majorem contemptum, vel etiam propter majorem libidinem: quorum primum respicit aversionem, & secundum conversionem peccati. Sed ista gravitas accidentalis est peccato, secundum quod in genere suo consideratur: quia illud quod ex genere suo est levius, potest esse gravius, cum ex majori libidine, vel contemptu fit.

Ad primum ergo dicendum, quod quamvis virtus sit æqualitas, non tamen oportet ad esse virtutis quod ad omnimodam æqualitatem perveniat: hoc enim est de perfectione virtutis: & ideo virtus intenditur, & remittitur vel ex parte ipsius actus, qui tanto virtuosior est, quanto ad æqualitatem magis accedit; vel ex parte operantis, qui quanto perfectiori habitu operatur, tanto actus ejus virtuosior est, etiam si sit actus ejusdem generis: & similiter est de peccato. Et præterea si etiam virtus esset uno modo tantum, ratio non procederet, sicut ex prædictis patet.

Ad secundum dicendum, quod in quolibet peccato est aliquid virtutis: virtus enim constituitur ex æqualitate omnium circumstantiarum. Non est autem possibile, ut Philosophus in IV. Ethic. cap. XI. dicit, ut omnium circumstantiarum corruptio fiat: & ideo aliquid virtutis in actu peccati remanet: & ideo habet peccatum aliquam permutationem ad virtutem: & ideo ratio non procedit.

Ad tertium dicendum, quod aliquid est in se malum, & aliquid malum est tantum, quia prohibitum. In illis ergo quæ sunt mala, quia prohibita tantum, non differt, utrum parum, vel multum à præcepto elongetur ex parte ipsius actus; quamvis differat ex parte agentis, secundum quod majorem, vel minorem contemptu potest facere. Hujus ratio est, quia in tota ratio malitiæ est ex hoc quod non servat præceptum: & ita ratio bonitatis est in eo quod institutum est per præceptum: & ideo si hoc tollitur, nil bonitatis manet. Sed non omnia peccata sunt hujusmodi: & ideo ratio non procedit.

Ad

EXPOSITIO SECUNDÆ PARTIS TEXTUS.

Præterea sciendum est, septem esse vitia capitalia. Videtur inconvenienter numerare vitia capitalia: quia superbia est aliud ab inani gloria: ergo inanis gloria male ponitur loco superbiæ. Sed dicendum, quod quia, ut ostensum est, superbia habet majorem aptitudinem ut ex ea omnia vitia alia oriuntur, quam aliquod aliorum; ideo Gregorius (Lib. XXXI. Moral. cap. XVII.) non posuit superbiam quasi speciale caput vitiorum, sed quasi caput universale omnium, & nominavit eam reginam omnium vitiorum, & loco ejus inter vitia capitalia posuit inanem gloriam, quæ est propinquissima filia sua. Isidorus autem considerans quod ex superbia omnia alia generantur, sed quædam frequentius, quæ magis cum ipsa conveniunt, ponit ibi superbiam speciale caput horum vitiorum quæ ut frequenter ab ea oriuntur; & ideo computavit eam inter septem vitia capitalia, ut patet Deuter. VII. in Glossa. (a)

DISTINCTIO XLIII.

De peccato in Spiritum Sanctum, quod dicitur etiam peccatum ad mortem.

EST præterea quoddam genus peccati ceteris gravius, & abominabilius, quod dicitur peccatum in Spiritum Sanctum, de quo in Evangelio Veritas ait Matth. XII. 32. Qui peccaverit in Spiritum Sanctum, non remittetur ei nec hic, nec in futuro: & Joannes in Epistola canonica I. cap. v. 16. Est peccatum ad mortem, (2) non pro eo dico ut quis oret. Qui enim peccat in Patrem, remittetur ei; & qui peccat in Filium, remittetur ei: qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum, non remittetur ei nec in futuro.

Quid sit illud peccatum.

SED quæritur, quid sit illud peccatum in Spiritum Sanctum, vel ad mortem. Quidam dicunt illud esse peccatum desperationis, vel obstinationis. Obstinatio est in malitia mentis indurata pertinacia, per quam fit homo impœnitens. Desperatio est qua quis penitus diffidit de Dei bonitate, æstimans suam malitiam divinæ bonitatis magnitudinem excedere. Sicut Cain, qui dixit Gen. IV. 13. Major est mea iniquitas quam ut veniam merear. Utrumque vero dicitur peccatum in Spiritum Sanctum: quia Spiritus Sanctus amor est Patris, & Filii, & benignitas qua se invicem, & nos diligunt: quæ tanta est, cujus finis non est. Recte ergo in Spiritum Sanctum delinquere dicuntur qui sua malitia Dei bonitatem putant superare, & ideo penitentiam non assumunt; & qui iniquitati tam pertinaci mente inhærent ut eam nunquam derelinquere proponant, & ad bonitatem Spiritus Sancti nunquam redire velint, patientia Dei abutentes, & de misericordia Dei nimis præsumentes: quibus placet malitia propter se, sicut piis bonitas. Isti nimia pertinacia, & præsumptione peccant: autumantes Deum non esse justum; illi desperatione Deum non bonum æstimant, tollentes in hoc turbulentiſſimo iniquitatum mari portum divinæ indulgentiæ quo se recipiant fluctuantes, atque ipsa desperatione addunt peccata peccatis, dicentes: Misericordia nulla est, & super peccatores necessaria damnatio deberet.

An omnis obstinatio, vel desperatio peccatum sit in Spiritum Sanctum.

SED quæritur, utrum omnis obstinatio mentis in malitia obdurata, omnisque desperatio sit peccatum in Spiritum Sanctum. Quidam dicunt, omnem obstinationem, & desperationem peccatum esse in Spiritum Sanctum: quod si est, aliquando illud remittitur: quia multi etiam obstinatissimi, & desperatissimi convertuntur, ut Augustinus ait super illum locum Psalmi LXVII. Convertam in profundum maris; idest eos qui erant desperatissimi: & ibi Psal. CLXVI. Mittit crystallum suam sicut frustra panis; idest, obstinatos facit aliorum doctores. Talium conversio ibi etiam evidenter ostenditur, ubi ait Psal. LXVII. 8. Qui educit vincetos in fortitudine, similiter, & eos qui exasperant, qui habitant in sepulchris. Secundum istos peccatum illud dicitur irremissibile, non quin aliquando remittatur, sed quia vix & raro,

(1) In editis puniendi. (2) Vulgata: non pro illo dico ut roget quis.

Ex EDIT. P. NICOL. (a) Ita Isidorus in hunc Deuteronomii locum: De superbia contemptus, invidia, inobedientia, blasphemia, murmuratio, detractio, & similia quamplurima.

ro, ac difficulter remittitur: non enim solvitur crystallus, nisi vehementi spiritus inpetu. Alii vero tradunt, non quamlibet obstinationem, vel desperationem appellari peccatum in Spiritum Sanctum, sed illam tantum quam committatur impenitentia; (2) qui etiam impenitentiam dicunt peccatum in Spiritum Sanctum. (3) Sed quia Augustinus (a) dicit impenitentiam esse peccatum in Spiritum Sanctum, cum sic est aliquis obstinatus, ut non poeniteat; discuti oportet an aliquid obstinatio, aliud impenitentia sit in eo peccatum; an idem, sed diversis modis commissum. Secundum istos peccatum illud dicitur irremissibile, eo quod nunquam dimittatur. Unde Augustinus etiam dicit, (b) quod hoc solum peccatum veniam mereri non potest, & Hieronymus (4) super Matth. (c) ait, quod taliter peccans non potest digne poenitere: (5) & ideo recte Joannes dicit: (6) „Ut non pro eo oret quis:“ quia qui sic peccat, orationibus Ecclesiae hic, vel in futuro juvari non potest, habens cor induratum tanquam lapis, sicut de diabolo legitur: & post hanc vitam, qui valde mali sunt, meritis Ecclesiae juvari non possunt.

Quod aliter accipitur peccatum in Spiritum Sanctum.

EST etiam alia hujus peccati assignatio: hoc enim peccatum Augustinus diffiniens in Lib. I. de sermone Domini in monte, c. xxiii. ait: „Peccatum ad mortem est, cum post agnitionem Dei per gratiam Christi, oppugnat aliquis fraternitatem, & adversus ipsam gratiam, qua Deo reconciliatus est, invidentia facibus agitur: quod fortasse est in Spiritum Sanctum peccare; quod peccatum dicitur non remitti, non quia non sit ignoscendum peccati, si poeniteat; sed quia tanta labes est illius peccati, ut deprecandi humilitatem subire non possit, etiam si peccatum suum mala conscientia agnoscere, & enuntiare cogatur: ut Judas cum dixit, Peccavi, desperans facilius cucurrit ad laqueum, quam humilitate veniam peteret: quod propter magnitudinem peccati jam ex damnatione peccati tales habere credendum est.“ Ecce quaedam assignatio fraternitatis post agnitionem, & invidentia gratiae post reconciliationem: quod species quaedam obstinationis intelligi potest. Illam tamen diffinitionem Augustinus in Lib. I. Retract. cap. xix. commemorans, aliquid adjiciendum ibi fore, nec asserendo se dixisse aperit, ita dicens: „Quod quidem non confirmari, quoniam hoc putare me dixi; sed tamen addendum fuit: Si in hac scelera mentis perversitate finierit hanc vitam: quoniam de quocumque pessimo, in hac vita constituto, non est desperandum; nec pro illo imprudenter oratur de quo non desperatur.“ His verbis insinuat, peccatum praemissa diffinitione descriptum, tunc solum debere dici ad mortem, vel in Spiritum Sanctum, cum non habet comitem poenitentiam; nec de aliquo peccatore in hac vita desperandum esse: & ideo pro omni esse orandum. Unde illud Joannis, I. cap. vi. 16. „Non pro eo dico ut quis oret:“ sic accipiendum videtur, ut pro aliquo peccante ad mortem, vel in Spiritum Sanctum, postquam finierit hanc vitam, non oremus; dum autem in hac vita est, nec peccatum illius judicare, nec de illo desperare, sed pro illo orare debemus. Unde Augustinus (7) de verbis Domini, serm. xi. cap. xiii. de impenitentia quae est blasphemia in Spiritum Sanctum, sic ait: „Ista impenitentia, vel cor impenitens, quamdiu quisque in carne haerit, non potest judicari; de nullo enim desperandum est, quamdiu patientia Dei ipsum ad poenitentiam adducit. Paganus est hodie, Judaeus, infidelis est hodie, haereticus est hodie, schismaticus est hodie. Quid si istos, quos in quocumque genere erroris notas, & tanquam desperatissimos damnas, antequam finiant istam vitam, agant poenitentiam, & inveniant veniam requiem, & vitam in futuro? Nolite ergo ante tempus judicare, quemquam.“ Ex his ostenditur, pro singulis peccatoribus in hac vita esse orandum, nec de aliquo esse diffidendum: quia converti potest dum in hac vita est: quia non potest sciri de aliquo utrum peccaverit ad mortem, vel in Spiritum Sanctum, nisi cum ab hac vita discesserit; nisi forte alicui per Spiritum Sanctum mirabiliter revelatum fuerit. Ex praedictis aliquatenus capi potest, quomodo accipiat peccatum in Spiritum Sanctum, scilicet invidentia gratiae fraternitatem impenitenter oppugnans; quae utique obstinatio esse videtur, & omnis impenitentis obstinatio, atque desperatio. Notandum vero est, quod non omnis qui non poenitet, impenitens dici potest, quia impenitentia proprie obsinatus est, & ut quidam volunt, etiam desperavi.

Alia assignatio peccati in Spiritum Sanctum.

DE hoc quoque peccato in Spiritum Sanctum Ambrosius de Spiritu Sancto, Lib. I. cap. iiii. vers. fin. disserens, assignationem diffinitam tradit, dicens: „Cur Dominus dixerit, Luc. xiii. 10. Qui blasphemaverit in Filium hominis, remittetur ei; qui autem blasphemaverit in Spiritum Sanctum, nec hic, nec in futuro remittetur ei: diligenter advertite. Numquid alia est (9) offensio Filii, alia Spiritus Sancti? Sicut una dignitas, sic una injuria. Sed si quis corporis specie deceptus humani, (10) remissius aliquid sentit

(2) Nicolai omittit qui etiam impenitentiam. (3) Al. quia Augustinus dicit: Impenitentia est peccatum in Spiritum Sanctum. Sed cum sic obstinatus est aliquis ut non poeniteat, &c. (4) Al. super Marcum. (5) Addit Nicolajus. Sic enim ait: „Avaritia magnitudine Judas impietatis pondus exclusit.“ Et paulo post: „Nihil profuit ei vera poenitentia, per quam scelus corrigere non potuit. Si quando frater ita peccat in fratrem ut emendare valeat quod peccavit, potest ei dimitti. Sin autem permanent opera, frustra voce assumitur poenitentia. Hoc est quod in Psalm. cv. 11. de eodem infelicissimo Juda dicitur: Et oratio ejus fiat in peccatum; ut non solum emendare nequiverit proditionis nefas, sed ad prius scelus etiam pro prii homicidii crimen addiderit.“ Et ideo, &c. (6) Vulgata: Non pro illo dico ut roget quis. (7) Al. de verb. Domini, & de impenitentia. (8) Al. pacem. (9) Ambrosii textus offensio. (10) Forte de missus.

Ex Edit. P. NICOLAI. (a) In Enchir. cap. lxxxiii. & de verbis Domini serm. xi. (b) Ubi supra, & Lib. I. de serm. Domini in monte (c) Cap. xxviii. occasione Judae falso poenitentis.

de Christi carne quam dignum est, habet culpam; non est tamen exclusus à venia: si quis vero Sancti Spiritus dignitatem, & majestatem, & potestatem abneget sempiternam, & putet, non in Spiritu Dei ejici daemonia, sed in Beelzebub; non potest ibi (11) exhortatio esse veniae, ubi sacrilegii plenitudo est. Satis aperte hic explicatur quid sit peccatum in Spiritum Sanctum, quod illi Augustini descriptioni congruenter videtur, qua illud peccatum dicitur esse invidentia gratiae oppugnans fraternitatem. Qui enim post cognitionem veritatis, Spiritus Sancti (12) veritatem negat ejusque opera dicit esse Beelzebub; potestati, bonitati, & gratiae Dei invidere non dubitatur. Non itaque distinctio illa verborum sic accipienda est, quasi trium personarum divisae sint offensae; sed ibi genera peccatorum distincta sunt. Peccatum enim in Patrem id intelligitur quod fit per infirmitatem, quia Patri Scriptura frequenter attribuit potentiam: peccatum in Filium quod fit per ignorantiam, quia sapientia Filio attribuitur: tertium expositum est. Qui ergo peccat per infirmitatem, vel per ignorantiam, facile veniam adipiscitur; sed non ille qui peccat in Spiritum Sanctum. Cum autem una sit potentia, sapientia, bonitas trium; quare Patri potentia, Filio sapientia, Spiritui Sancto bonitas saepius assignetur, dictum est superius.

DIVISIO TEXTUS.

Postquam diversa genera peccatorum assignavit, in parte ista determinat de quodam genere peccati quod caeteris aliis gravius invenitur, scilicet de peccato in Spiritum Sanctum: & dividitur in partes duas. In prima ostendit gravitatem hujus peccati; in secunda inquit quid sit istud peccatum, ibi: *Sed queritur, quid sit illud peccatum in Spiritum Sanctum.* Et dividitur in partes tres, secundum tres assignationes hujus peccati quas facit. (1) Secunda ibi: *Est & alia hujus peccati assignatio.* Tertia ibi: *De hoc quoque peccato in Spiritum Sanctum Ambrosius, & definitam assignationem tradit.* Prima dividitur in duas. In prima ponit assignationem quamdam peccati in Spiritum Sanctum, magistralem; in secunda movet quamdam quaestionem, & solvit, ibi: *Sed queritur, utrum omnis obstinatio mentis in malitia obdurata, omnisque desperatio sit peccatum in Spiritum Sanctum.*

Est & alia (2) hujus peccati assignatio. Hic ponit secundam assignationem, ex verbis Augustini sumptam: & primo ponit eam; secundo ex verbis ejusdem ostendit, quomodo sit accipienda, ibi: *Illam (3) tamen diffinitionem Augustinus in Lib. Retract. commemorans, aliquid adjiciendum ibi fore, nec asserendo se dixisse asserit.*

De hoc quoque peccato Ambrosius in Lib. de Spiritu Sancto disserens definitam assignationem tradit. Hic ponit tertiam assignationem secundum Ambrosium: & primo ponit eam; secundo removet quoddam dubium quod potest esse, ibi: *Non itaque distinctio illa verborum sic accipienda est.*

QUESTIO I.

HIC sex quaeruntur. Primo. An sit peccatum in Spiritum Sanctum, & quid sit.

Secundo. Utrum sit distinctum ab aliis peccatis.

Tertio. De speciebus ejus.

Quarto. De irremissibilitate ipsius.

Quinto. Utrum peccatum in Spiritum Sanctum praexigat alia peccata.

Sexto. Quibus conveniat in Spiritum Sanctum peccare.

ARTICULUS I.

Utrum sit aliquod peccatum in Spiritum Sanctum.

1. 2. q. xiv. art. 1. 3. & 4. & de malo q. 111. a. 14. & Matth. cap. xii.

1. **A**D primum sic proceditur. Videtur quod nullum sit peccatum in Spiritum Sanctum. Quia, secundum quod in littera dicitur, illi dicuntur in Spiritum Sanctum peccare quibus placet malitia propter se, sicut piis bonitas. Sed malitia nulli propter se placet: quia malum est praeter voluntatem, & nullus ad malum intendens, operatur, ut Dionysius dicit, de div. Nom. cap. iv. Ergo secundum hoc nullus in Spiritum Sanctum peccat.

2. Praeterea. Omne peccatum hominis ex corruptione naturae nascitur. Sed peccatum quod est ex corruptione naturae, est ex infirmitate. Cum autem peccatur per infirmitatem, non peccatur in Spiritum Sanctum, ut in littera dicitur. Ergo nullum peccatum est in Spiritum Sanctum.

3. Praeterea. Augustinus (a), in Enchir. dicit, quod omne peccatum ex errore est. Sed error ignorantiam includit. Quod autem per ignorantiam est, dividitur contra peccatum in Spiritum Sanctum. Ergo nullum peccatum est in Spiritum Sanctum.

4. Praeterea. Si aliquis peccat in Spiritum Sanctum, aut est in statu viae, aut post viam. Sed post viam esse non potest: quia tunc non erit tempus merendi, & demerendi, ut plures dicunt; sed recipiendi pro his quae gessit, sive bonum, sive malum. Similiter nec in statu viae: quia de nemine desperandum est, secundum Augustinum, (b) de serm. Domini in monte cap. xi. (4) dum vivit. Peccatum autem in Spiritum Sanctum est peccatum desperantium, quia pro eo oratio interdicitur I. Joann. ult. Ergo nullus in Spiritum Sanctum peccat.

5. Praeterea. Quorum una est majestas, & gloria, una est offensio. Sed Patris, & Filii, & Spiritus Sancti una est divinitas, aequalis gloria, coaeterna majestas. (c) Ergo & eorum est una offensio: & ita cum peccatum in Spiritum Sanctum dividatur contra peccatum in Patrem, & Filium, videtur quod nullum peccatum sit in Spiritum Sanctum.

Sed contra est quod dicitur Matth. xii. 32. (5) *Qui blasphemaverit in Spiritum Sanctum, non remittetur ei in aeternum.*

Prae-

(11) Ambrosii textus exoratio. (12) Al. virtutem. (1) Addit Nicolai: Prima incipit, ibi: *Quidam dicunt omnem obstinationem, & omnem desperationem esse peccatum in Spiritum Sanctum &c.* (2) Al. hujusmodi.

(3) Al. *Illam tamen diffinitionem secundum Ambrosium;* & primo ponit eam &c. intermediis omissis.

(4) Al. dum ait: sed Peccatum autem &c. (5) Vulgata loc. cit. *Qui autem dixerit contra Spiritum Sanctum;*

Ex Edit. P. NICOLAI. (a) Quod hic ex August. subjungitur, non expresse in illo reperitur: sed ex Lib. II. de lib. arb. c. ix. colligi potest. (b) Ex Lib. I. Retract. c. ix. (c) Usurpatum ex Athanasio in Symbolo.